

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ได้แบ่งการวิเคราะห์ ออกเป็น 8 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรศึกษา

หมวดที่ 2 สภาพแวดล้อมของชุมชน เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในครอบครัว และการเกิดโรค
ไข้เลือดออกจากการรับรู้ของประชาชน

หมวดที่ 3 ความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการป้องกันควบคุมโรคไข้
เลือดออก

หมวดที่ 4 การปฏิบัติงานป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่ กทม.

หมวดที่ 5 ทักษะของประชาชนต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

หมวดที่ 6 การปฏิบัติของประชาชน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

หมวดที่ 7 การสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย

หมวดที่ 8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของหลังคาเรือน ขนาดตัวอย่าง และจำนวนครอบครัวต่อหลังคาเรือนโดยเฉลี่ย ในชุมชนแออัดที่ทำการศึกษา

ชื่อชุมชน	จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด(หลังๆ)	หลังคาเรือนตัวอย่าง(หลังๆ)	จำนวนตัวอย่าง (ครอบครัว)	จำนวนครอบครัวต่อหลังคาเรือน
1 หลังแฝด 10	94	47	51	1.1
2 หลังวัดอุทัย	100	50	60	1.2
3 อินทามระ 55	196	98	106	1.1
4 ประชาสันติ	157	78	81	1.0
5 สมบูรณ์พัฒนา 2	224	112	114	1.0
6 แยมพัฒนา	130	65	91	1.4
7 หลัง รร. สุรศักดิ์มนตรี	358	179	209	1.2
รวม	1,259	629	712	1.1

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง ที่สุ่มเลือกได้ 7 ชุมชน ซึ่งมีจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 1,259 หลังคาเรือน และเป็นหลังคาเรือนตัวอย่าง 629 หลังคาเรือน โดยสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างมาใช้ในการศึกษาร้อยละ 50 ของหลังคาเรือนทั้งหมด และทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว/ภรรยา หรือผู้แทนของครอบครัว 712 ครอบครัว รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 712 คน และมีจำนวนครอบครัวโดยเฉลี่ย 1.1 ครอบครัว/หลังคาเรือน

1.2 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	502	70.5
ชาย	210	29.5
รวม	712	100.0
อายุ (ปี)		
15 - 20	45	6.3
21 - 40	411	57.8
41 - 59	208	29.2
มากกว่า 60 ปี	48	6.7
รวม	712	100.0
MEAN 37.3 S.D 12.35 MIN 15 MAX 76		
สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	217	30.5
ภรรยา / สมาชิกของหัวหน้าครอบครัว	396	55.6
ลูก	52	7.3
ผู้อาศัย	35	4.9
อื่นๆ	12	1.7
รวม	712	100.0

(ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
คู่	608	85.4
โสด	72	10.1
หม้าย	14	2.0
หย่า / แยก	18	2.5
รวม	712	100.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	12	1.7
ประถมศึกษา (ป.1-ป.7)	555	77.9
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3, มศ.1-มศ.3)	126	17.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6, มศ.4-มศ.5, ปวช, ปวส, ปวท)	10	1.4
อุดมศึกษา	9	1.3
รวม	712	100.0
ศาสนา		
พุทธ	696	97.8
อิสลาม	14	2.0
คริสต์	2	0.3
รวม	712	100.0
อาชีพหลัก		
แม่บ้าน	258	36.2
รับจ้าง, ลูกจ้าง	215	30.2
ค้าขาย	151	21.2
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	39	5.5
ปลดเกษียณแล้ว, อยู่บ้านเฉยๆ	49	6.9
รวม	712	100.0

(ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (บาท)		
น้อยกว่า 3,000	216	30.3
3,001 - 5,000	281	39.5
5,001 - 10,000	198	27.8
10,001 - 30,000	16	2.3
มากกว่า 30,000	1	0.1
รวม	712	100.0
MEAN 5,084.90 S.D 3311.12 MIN 1,000 MAX 50,000		
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
น้อยกว่า 6 เดือน	52	7.3
6 เดือน - 1 ปี	27	3.8
มากกว่า 1 ปี	633	88.9
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.2 ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 712 คน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ปรากฏผลดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.5 อายุเฉลี่ย 37.3 ปี สถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 85.4 รองลงมาเป็นโสด ร้อยละ 10.1 ส่วนใหญ่เป็นภรรยาของหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 55.6 รองลงมาเป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 30.5 การศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษาร้อยละ 77.9 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 11.7 , 1.4 และ 1.3 ตามลำดับ และมีผู้ที่ไม่ได้เรียน ร้อยละ 1.7

ศาสนา ส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.8 อาชีพส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ร้อยละ 36.2 รองลงมาได้แก่ รับจ้าง ลูกจ้าง และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 30.2 และ 21.1 ตามลำดับ

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0
รายได้เฉลี่ยครอบครัว ต่อเดือน 5,084.90 บาท ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ส่วนใหญ่อยู่มากกว่า
1 ปี ร้อยละ 88.9

หมวดที่ 2 สภาพแวดล้อมของชุมชน

2.1 ความแออัดและหนาแน่น

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัว และจำนวนเด็ก ในครอบครัว
จำแนกตามความแออัดของห้องที่พักอาศัย

ห้องที่พักอาศัยของสมาชิก ในครอบครัว	ครอบครัว		เด็กในครอบครัว	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
แออัด (1 ห้อง)	474	(66.6)	570	(61.7)
ไม่แออัด (>1 ห้อง)	238	(33.4)	354	(38.3)
รวม	712	(100.0)	924	(100.0)

เมื่อกำหนด ความแออัดของห้องที่พักอาศัย ว่าครอบครัวที่มีห้องพักอาศัย 1 ห้อง ต่อ
สมาชิกทั้งหมดในครอบครัว ถือว่ามีความแออัด พบร้อยละ 66.6 ส่วนครอบครัวที่มีห้องพักมากกว่า
1 ห้องขึ้นไป ถือว่าไม่แออัด มีร้อยละ 33.4 และเด็กส่วนใหญ่ร้อยละ
61.7 อยู่ในครอบครัวที่ไม่แออัด

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัว จำแนกตามความหนาแน่นของสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
หนาแน่น (>5 คน)	159	22.3
ไม่หนาแน่น(1-5 คน)	553	77.7

เมื่อกำหนดเกณฑ์ความหนาแน่นของจำนวนสมาชิกในครอบครัวว่า ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิก 1-5 คน ถือว่าไม่หนาแน่นและมีสมาชิกมากกว่า 5 คน ถือว่าหนาแน่น จากตารางที่ 4.4 พบว่าส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีสมาชิกไม่หนาแน่น(ร้อยละ 77.7)และครอบครัวที่มีสมาชิกหนาแน่น ร้อยละ 22.3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ความอับชื้นและมูมมีดภายในบ้าน จากการสังเกต

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละ ของครอบครัวจำแนกตามสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความอับชื้นและมูมมีดภายในบ้าน

สภาพแวดล้อมในครอบครัว	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ
ความอับชื้น		
- มาก,ปานกลาง	655	92.0
- น้อย, ไม่มีเลย	57	8.0
รวม	712	100.0
มูมมีดภายในบ้าน		
- มาก,ปานกลาง	641	90.0
- น้อย, ไม่มีเลย	71	10.0
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีความอับชื้น, ร้อนอบอ้าว อยู่ในระดับมาก,ปานกลาง ร้อยละ 92.0 ส่วนครอบครัวที่มีความอับชื้น, ร้อนอบอ้าวอยู่ในระดับน้อยหรือไม่มีเลยร้อยละ 8.0 มูมมีดภายในบ้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก,ปานกลาง ร้อยละ 90.0 ระดับน้อย, ไม่มีเลย ร้อยละ 10.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัวจำแนกตามสภาพแวดล้อม

ระดับของสภาพแวดล้อม	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ไม่ดี (0-2 คะแนน)	660	92.7
ดี (3-5 คะแนน)	52	7.3
รวม	712	100.0

เมื่อแบ่งระดับของสภาพแวดล้อม โดยการให้คะแนน ดังนี้

	คะแนนที่ให้	คะแนนที่ให้
ห้องที่พักอาศัย	ไม่แออัด (>1 ห้อง) = 1 คะแนน	แออัด (1 ห้อง) = 0 คะแนน
สมาชิกในครอบครัว	ไม่หนาแน่น (1-5 คน) = 1 คะแนน	หนาแน่น (>5 คน) = 0 คะแนน
ความอับชื้น	น้อย, ไม่มีเลย = 1 คะแนน	มาก, ปานกลาง = 0 คะแนน
มอมมีภายในบ้าน	น้อย, ไม่มีเลย = 1 คะแนน	มาก, ปานกลาง = 0 คะแนน

ถ้าคะแนนรวมได้ 0-2 คะแนน ถือว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับที่ไม่ดี

และคะแนนรวมได้ 3-4 คะแนน ถือว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับที่ดี

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ร้อยละ 92.7 ของครอบครัวที่ทำการศึกษามีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับที่ไม่ดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ครอบครัวที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัว ที่มีเด็กอายุ <15 ปี และจำนวนเด็กที่มีอายุ <15 ปี ในครอบครัว

ครอบครัวที่มีเด็กอายุ <15 ปี	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ไม่มี	197	27.7
มี	515	72.3
จำนวนเด็ก 1-3 คน	482	93.6
จำนวนเด็ก >3 คน	33	6.4
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่มีเด็กอายุ <15 ปี อยู่ในครอบครัว ร้อยละ 72.3 และในครอบครัวที่มีเด็กจำนวน 1-3 คน มีร้อยละ 93.6 และครอบครัวที่มีเด็กจำนวน >3 คน มีร้อยละ 6.4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 การเกิดโรคไข้เลือดออกในชุมชน จากการรับรู้ของประชาชน

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่รับรู้ต่อการเกิดโรคไข้เลือดออกในชุมชน ระหว่าง เดือนมกราคม ถึง เดือนตุลาคม 2537

การเกิดโรคไข้เลือดออก ในครอบครัว	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ไม่มี	687	96.5
มี	25	3.5
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่าครอบครัวที่มีการเกิดโรคไข้เลือดออก ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนตุลาคม 2537 จากการสำรวจนี้ คิดเป็นร้อยละ 3.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กที่ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนตุลาคม 2537 (10 เดือน) จำแนกตามอายุ

อายุของเด็ก	เด็กที่ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
< 1 ปี	1	3.6
1-4 ปี	3	10.7
5-9 ปี	15	53.6
10-15 ปี	9	32.1
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า อายุของเด็กที่ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกในชุมชน จากการรับรู้ของประชาชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.6 อยู่ในช่วง 5-9 ปี และเมื่อสำรวจจำนวนเด็ก <15 ปี ในชุมชนตัวอย่าง พบว่ามีทั้งหมด 924 คน

คิดเป็นอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกของเด็กอายุ <15 ปี ในช่วง 10 เดือน (มกราคม-ตุลาคม 2537)

$$= \frac{28 \times 1,000}{924}$$

924

$$= 30.30 \text{ ต่อ } 1,000 \text{ ประชากร}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ 3 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

ระดับความรู้	ได้คะแนนร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดีมาก	80-100	176	24.7
ค่อนข้างดี	60-79	181	25.4
พอใช้	50-59	161	22.6
ไม่ดี	0-49	194	27.3
รวม		712	100.0

จากตารางที่ 4.10 เมื่อแบ่งเกณฑ์ความรู้ออกเป็น 4 ระดับ โดยพิจารณาจากการตอบคำถามของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

ตอบได้คะแนนร้อยละ	80-100	ความรู้อยู่ในระดับดีมาก
ตอบได้คะแนนร้อยละ	60-79	ความรู้อยู่ในระดับค่อนข้างดี
ตอบได้คะแนนร้อยละ	50-59	ความรู้อยู่ในระดับพอใช้
ตอบได้คะแนนร้อยละ	0-49	ความรู้ในระดับไม่ดี

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ในระดับค่อนข้างดีและดีมาก (คะแนนร้อยละ 60-100) มีร้อยละ 50.1 และความรู้ในระดับพอใช้และไม่ดี (คะแนนร้อยละ 0-59) มีร้อยละ 49.9

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนร้อยละของหัวหน้าครอบครัว/ภรรยา/ผู้แทน (712 คน) ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกได้ถูกต้อง จำแนกตามเนื้อหาของความรู้

เนื้อหาของความรู้	ผู้ที่ตอบได้ถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การติดต่อของโรคไข้เลือดออก	598	84.0
2. แหล่งเพาะพันธุ์ยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออก	235	33.0
3. ช่วงเวลาหากินของยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออก	566	79.5
4. กลุ่มอายุที่มักเกิดโรคไข้เลือดออกมากที่สุด	627	88.1
5. อาการของโรคไข้เลือดออก	561	78.8

จากตารางที่ 4.11 เมื่อจำแนกตามเนื้อหาของความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามเกี่ยวกับอายุที่มักเกิดโรคไข้เลือดออกได้มากที่สุด คือร้อยละ 88.1 รองลงมาเป็นคำถามเกี่ยวกับการติดต่อของโรคไข้เลือดออก ช่วงเวลาหากินของยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออก และอาการของโรคไข้เลือดออก มีผู้ตอบถูกร้อยละ 84.0, 79.5 และ 78.8 ตามลำดับ ส่วนคำถามเกี่ยวกับแหล่งเพาะพันธุ์ยุงพาหะนำโรคไข้เลือดออกมีผู้ตอบถูกน้อยที่สุดคือร้อยละ 33.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้ เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการ ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่รู้	101	14.2
รู้	611	85.8
ให้เด็กนอนในมุ้งตอนกลางวัน	432	70.7
กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	239	39.1
ใช้ยากำจัดยุง	160	26.1
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.12 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือร้อยละ 85.8 มีความรู้เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ผู้ที่ไม่มีความรู้ มีร้อยละ 14.2

เมื่อสอบถามผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่ามีผู้รู้ถึงการให้เด็กนอนในมุ้งตอนกลางวัน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและการใช้ยากำจัดยุงเองในครอบครัว ร้อยละ 70.7, 39.1 และ 26.2 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยวิธีทางเคมี (ทรายอะเบท)

การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยวิธีทางเคมี (ทรายอะเบท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่รู้จักทรายอะเบท	345	48.5
รู้จักทรายอะเบท	367	51.5
รู้วิธีการใช้ทรายอะเบทดี	316	86.1
ยังไม่รู้ถึงวิธีการใช้ทรายอะเบท	51	13.9
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยวิธีทางเคมี ดังนี้คือ รู้จักทรายอะเบท ร้อยละ 51.5 ไม่รู้จักทรายอะเบท ร้อยละ 48.5 เมื่อสอบถามผู้ที่รู้จักทรายอะเบท พบว่าร้อยละ 86.1 รู้จักวิธีใช้ทรายอะเบทดี ส่วนผู้ที่ยังไม่รู้ถึงวิธีการใช้ทรายอะเบท มีร้อยละ 13.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยวิธีทางชีวภาพ (ปลากินลูกน้ำ)

ความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยวิธีทางชีวภาพ (ปลากินลูกน้ำ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รู้	399	56.0
ไม่รู้	313	44.0
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 56.0 รู้วิธีป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยวิธีทางชีวภาพคือการใช้ปลากินลูกน้ำ และร้อยละ 44.0 ยังไม่มีความรู้ในเรื่องนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก จำแนกตามแหล่งของความรู้

การได้รับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับ	134	18.8
เคยได้รับ	578	81.2
รวม	712	100.0
<u>แหล่งของความรู้</u>		
แพทย์ พยาบาล	299	42.0
เจ้าหน้าที่ กทม.	100	14.0
วิทยุ โทรทัศน์	330	46.3
หนังสือพิมพ์ วารสาร	132	18.5
ญาติ เพื่อนบ้าน	118	16.6
จากบทเรียน และอื่นๆ	75	10.5

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.2) เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 18.8 ไม่เคยได้รับความรู้

เมื่อสอบถามถึงการได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก พบว่า แหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุดคือวิทยุ โทรทัศน์ (ร้อยละ 46.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดได้รับโดยวิธีนี้) รองลงมา ได้แก่ แพทย์และพยาบาล ร้อยละ 42.0 และได้จากเจ้าหน้าที่ กทม. เพียงร้อยละ 14.0

หมวดที่ 4 การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่ กทม.

4.1 การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยเจ้าหน้าที่ กทม. จากการรับรู้ของประชาชน

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่รับรู้ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยเจ้าหน้าที่ กทม. ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามประเภทของการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
การพ่นยากำจัดยุง		
ทำ	358	50.3
ไม่ทำ	354	49.7
รวม	712	100.0
การใส่ทรายอะเบท		
ทำ	276	38.8
ไม่ทำ	436	61.2
รวม	712	100.0
การเผยแพร่เอกสาร		
ทำ	254	35.7
ไม่ทำ	458	64.3
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กทม. ในการพ่นยากำจัดยุงมากที่สุดคือ ร้อยละ 50.3 รองลงมา เป็นการใส่ทรายอะเบทร้อยละ 38.8 และการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 35.7

4.2 ความสม่ำเสมอและความครอบคลุม ของการปฏิบัติงานป้องกัน และควบคุมโรค ไข้เลือดออกโดยเจ้าหน้าที่ กทม. ประเมินจากความคิดเห็นของประชาชน

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีความคิดเห็นต่อการ ปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยการพ่นยากำจัดยุง จำแนกตามความสม่ำเสมอ และความครอบคลุม

การพ่นยากำจัดยุง	จำนวน	ร้อยละ
ความสม่ำเสมอ (ทุก 2 เดือน)		
ไม่สม่ำเสมอ	192	53.6
สม่ำเสมอ	166	46.4
รวม	358	100.0
ความครอบคลุม (ทุกหลังคาเรือน)		
ไม่ครอบคลุม	188	52.5
ครอบคลุม	170	47.5
รวม	358	100.0

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการพ่นยากำจัด ยุงโดยเจ้าหน้าที่ กทม. ไม่สม่ำเสมอและไม่ครอบคลุม ร้อยละ 53.6 และ 52.5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยการใส่ทรายอะเบท จำแนกตามความสม่ำเสมอและความครอบคลุม

การใส่ทรายอะเบท	จำนวน	ร้อยละ
ความสม่ำเสมอ (ทุก 2 เดือน)		
ไม่สม่ำเสมอ	165	59.8
สม่ำเสมอ	111	40.2
รวม	276	100.0
ความครอบคลุม (ทุกหลังคาเรือน)		
ไม่ครอบคลุม	171	62.0
ครอบคลุม	105	38.0
รวม	276	100.0

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า การใส่ทรายอะเบทโดยเจ้าหน้าที่ กทม. ไม่สม่ำเสมอและไม่ครอบคลุม ร้อยละ 59.8 และ 62.0 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ 5 ทักษะคติของประชาชนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

5.1 ทักษะคติของประชาชนต่อการพ่นยากำจัดยุง

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีทัศนคติต่อการพ่นยากำจัดยุง

ทัศนคติต่อการพ่นยากำจัดยุง	จำนวน	ร้อยละ
ผลของการพ่นยากำจัดยุงจะทำให้		
ยุงลดลงมาก	156	26.7
ยุงลดลงบ้าง	371	63.4
ยุงไม่ลดเลย	58	9.9
ไม่รู้/ไม่ตอบ	127	0
รวม	712	100.0
ความรำคาญจากการพ่นยากำจัดยุง		
รำคาญมาก	26	3.7
รำคาญเล็กน้อย	94	13.2
ไม่รำคาญ	592	83.1
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 52.1 ตอบว่าการพ่นยากำจัดยุง มีผลให้ยุงลดลงบ้าง ร้อยละ 83.1 ตอบว่า การพ่นยากำจัดยุงไม่ทำให้เกิดความรำคาญ

5.2 ทักษะคติของประชาชนต่อการใส่ทรายอะเบท

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ที่มีทัศนคติต่อการใส่ทรายอะเบท

ทัศนคติต่อการใส่ทรายอะเบท	จำนวน	ร้อยละ
ผลของการใส่ทรายอะเบทจะทำให้		
ยุบลดลงมาก	99	24.2
ยุบลดลงบ้าง	297	72.4
ยุบไม่ลดเลย	14	3.4
ไม่รู้/ไม่ตอบ	302	0
รวม	712	100.0
ความรำคาญจากการมาใส่ทรายอะเบทของเจ้าหน้าที่		
รำคาญมาก	17	2.4
รำคาญเล็กน้อย	244	34.3
ไม่รำคาญ	451	63.3
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.6) ตอบว่าการใส่ทรายอะเบทมีผลทำให้ยุบลดลง ร้อยละ 63.3 ตอบว่าการมาใส่ทรายอะเบทของเจ้าหน้าที่ไม่ทำให้เกิดความรำคาญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 ทศนคติต่อการใช้ปลากินลูกน้ำ

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีทัศนคติต่อการใช้ปลากินลูกน้ำ

ทัศนคติต่อการใช้ปลากินลูกน้ำ	จำนวน	ร้อยละ
ผลของการใช้ปลากินลูกน้ำจะทำให้		
ยุบลดลงมาก	88	15.0
ยุบลดลงบ้าง	482	82.1
ยุบไม่ลดเลย	17	2.9
ไม่รู้แน่ใจ/ไม่รู้	125	0
รวม	712	100.0
การให้ความร่วมมือในการใช้ปลากินลูกน้ำใส่ลงในภาชนะ เก็บน้ำ		
ยอมรับ	461	64.7
ไม่แน่ใจ	69	9.7
ปฏิเสธ	182	25.6
เพราะไม่ชอบ, ไม่อยากทำให้ใส่	78	42.9
กลัว, ไม่กล้ากิน-ใช้น้ำ	41	22.5
กลัวปลาตาย, ตกติดไปไข่, เด็กตักเล่น	38	20.9
เหม็นคาว, สกปรก	20	11.0
ไม่เห็นประโยชน์	5	2.7
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือร้อยละ 97.1 ตอบว่าการใช้ปลากินลูกน้ำมีผลให้ยุบลดลง ร้อยละ 64.7 ยินยอมให้ความร่วมมือในการใช้ปลากินลูกน้ำ ในจำนวนผู้ที่ปฏิเสธการใช้ปลากินลูกน้ำ พบว่าร้อยละ 42.9 ตอบว่าไม่ชอบ, ไม่อยากทำให้ใส่

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ กทม. มาให้บริการในการพ่นยากำจัดยุงและใส่ทรายอะเบท

ความต้องการของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
การพ่นยากำจัดยุง		
ปฏิเสธ	2	0.3
ยอมรับ	710	99.7
< 2 ครั้ง/เดือน	629	88.6
> 2 ครั้ง/เดือน	81	11.4
รวม	712	100.0
การใส่ทรายอะเบท		
ปฏิเสธ	12	1.7
กลัวอันตราย	8	66.7
น้ำมีกลิ่นเปลี่ยนไป	3	25.0
ไม่เห็นความจำเป็น	1	8.3
ยอมรับ	700	98.3
ใส่เองได้	236	33.7
ให้เจ้าหน้าที่ กทม. ใส่ให้	464	66.3
< 2 เดือน/ครั้ง	412	88.8
> 2 เดือน/ครั้ง	52	11.2
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.22 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 99.7) ยอมรับการพ่นยากำจัดยุง และร้อยละ 88.6 ของกลุ่มที่ยอมรับ ต้องการให้เจ้าหน้าที่มาพ่นยากำจัดยุง ทุก 2 เดือน หรือบ่อยกว่านั้น ส่วนกลุ่มที่ปฏิเสธ มีเพียงร้อยละ 0.3 โดยให้เหตุผลว่าแพ้กลิ่นของยาที่พ่น ในด้านการใส่ทรายอะเบท มีผู้ยอมรับถึงร้อยละ 98.3 และร้อยละ 66.3 ของกลุ่มนี้ ต้องการให้เจ้าหน้าที่มาใส่ทรายอะเบทให้ และให้ใส่ทุก 2 เดือนหรือบ่อยกว่านั้นร้อยละ 88.8 ส่วนผู้ที่ต้องการใส่ทรายอะเบทเอง มีร้อยละ 33.7

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับของทัศนคติ

ระดับของทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
สูง (คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00)	430	60.4
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49)	157	22.1
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49)	125	17.6
รวม	712	100.0

เมื่อนำทัศนคติมาให้คะแนนตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert's Scale) ดังนี้

คำถามเชิงบวก

	เห็นด้วยให้ 3 คะแนน	ไม่แน่ใจให้ 2 คะแนน	ไม่เห็นด้วยให้ 1 คะแนน
การพ่นยากำจัดยุง	ทำให้ยุงลดลงมาก ทำให้ยุงลดลงบ้าง	ไม่รู้/ไม่ตอบ	ไม่ทำให้ยุงลดลงเลย
การใส่ทรายอะเบท	ทำให้ยุงลดลงมาก ทำให้ยุงลดลงบ้าง	ไม่รู้/ไม่ตอบ	ไม่ทำให้ยุงลดลงเลย
การใช้ปลากินลูกน้ำ	ทำให้ยุงลดลงมาก ทำให้ยุงลดลงบ้าง	ไม่รู้/ไม่ตอบ	ไม่ทำให้ยุงลดลงเลย

คำถามเชิงลบ

	เห็นด้วยให้ 1 คะแนน	ไม่แน่ใจให้ 2 คะแนน	ไม่เห็นด้วยให้ 3 คะแนน
การพ่นยากำจัดยุง	ทำให้เกิดความรำคาญ	ไม่รู้/ไม่ตอบ	ไม่รำคาญ
การใส่ทรายอะเบท	ทำให้เกิดความรำคาญ	ไม่รู้/ไม่ตอบ	ไม่รำคาญ

เมื่อนำคะแนนทัศนคติมาแบ่งเป็นระดับ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และกำหนด ดังนี้	
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	มีทัศนคติอยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00	มีทัศนคติอยู่ในระดับสูง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือร้อยละ 60.4 มีทัศนคติต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง ผู้ที่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีร้อยละ 22.1 และ 17.6 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ 6 การปฏิบัติของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก จำแนกตามวิธีการปฏิบัติ

วิธีการปฏิบัติในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก	เคยปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคยปฏิบัติ จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
1. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	423 (59.4)	289 (40.6)	712(100.0)
2. ให้อุณหภูมิในมุ้งตอนกลางวัน	300 (42.1)	412 (57.9)	712(100.0)
3. เปลี่ยนน้ำและล้างแจกันทุกสัปดาห์	377 (52.9)	335 (47.1)	712(100.0)
4. ใส่เกลือ, น้ำส้มสายชูลงในจานรองขาตู้	16 (2.2)	696 (97.8)	712(100.0)
5. จุดยากันยุง/ฉีดยากำจัดยุง	603 (84.7)	109 (15.3)	712(100.0)

จากตารางที่ 4.24 พบว่า วิธีการปฏิบัติ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุด (ร้อยละ 84.7) ได้แก่ การจุดยากันยุง หรือฉีดยากำจัดยุง รองลงมา ได้แก่ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การเปลี่ยนน้ำและล้างแจกันทุกสัปดาห์ และการให้อุณหภูมิในมุ้งตอนกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 59.4, 52.9 และ 42.1 ตามลำดับ ส่วนวิธีการปฏิบัติที่มีผู้ปฏิบัติ น้อยที่สุด (ร้อยละ 2.2) ได้แก่ การใส่เกลือ, น้ำส้มสายชู ลงในจานรองขาตู้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนและร้อยละ ของระดับการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับของการปฏิบัติของประชาชน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (0-3 คะแนน)	484	68.0
ระดับสูง (4-5 คะแนน)	228	32.0
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.25 เมื่อแบ่งระดับการปฏิบัติในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 2 ระดับ โดยการให้คะแนนในการปฏิบัติทั้ง 5 วิธี (ในตารางที่ 4.24) ดังนี้คือ เคยปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน ไม่เคยปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนการปฏิบัติได้ 0-3 คะแนน ถือว่าการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ ถ้ารวมคะแนนการปฏิบัติได้ 4-5 คะแนน ถือว่าการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 68.0) มีเพียงร้อยละ 32.0 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ 7 การสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย

7.1 การสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายโดยผู้วิจัย

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนและร้อยละของภาชนะที่สำรวจและภาชนะที่พบลูกน้ำจำแนกตามประเภทของภาชนะ

ประเภทของภาชนะ	ภาชนะที่สำรวจ จำนวน	ภาชนะที่พบลูกน้ำ จำนวน (ร้อยละ)
ตุ่ม	1,786	372 (20.8)
อ่าง, ถัง, ครอบ	166	12 (7.2)
แจกัน, ขวดพลาสติก	880	3 (0.3)
จานรองขาตู้กันมด	232	26 (11.2)
จานรองกระถางต้นไม้, กะลาและอื่นๆ	40	2 (5.0)
รวม	3,104	415 (13.4)

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ภาชนะที่พบลูกน้ำมากที่สุด ได้แก่ ตุ่ม (ร้อยละ 20.8) รองลงมาเป็นจานรองขาตู้กันมด (ร้อยละ 11.2) อ่าง, ถัง, ครอบ (ร้อยละ 7.2) จานรองกระถางต้นไม้, กะลา และอื่นๆ (ร้อยละ 5.0) ภาชนะที่พบลูกน้ำน้อยที่สุด ได้แก่ แจกัน, ขวดพลาสติก (ร้อยละ 0.3)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนและร้อยละ ของภาษาที่สำรวจ และภาษาที่พบลูกน้ำ
จำแนกตามที่ตั้งของภาษา

ที่ตั้งของภาษา	ภาษาที่สำรวจ		ภาษาที่พบลูกน้ำ	
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)
ภายในบ้าน	2,199	(70.8)	212	(51.1)
ภายนอกบ้าน	905	(29.2)	203	(48.9)
รวม	3,104	(100.0)	415	(100.00)

จากตารางที่ 4.27 พบว่า มีภาษาเก็บน้ำที่สำรวจพบภายในบ้าน (ร้อยละ 70.8) มากกว่าภาษาที่อยู่ภายนอกบ้าน (ร้อยละ 29.2) และพบลูกน้ำในภาษาเก็บน้ำที่อยู่ภายในบ้าน (ร้อยละ 51.1) มากกว่าภาษาเก็บน้ำที่อยู่ภายนอกบ้าน (ร้อยละ 48.9) เพียงเล็กน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนและร้อยละของตม่น้ำ การปิดฝาทม่น้ำ และการพบลูกน้ำ จำแนกตามที่ตั้งของตม่น้ำ

ที่ตั้งของตม่น้ำ	จำนวนตม่น้ำ	มีฝาทม่น้ำ	พบลูกน้ำ
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ภายในบ้าน	817	342 (45.1)	207 (55.7)
ภายนอกบ้าน	969	416 (54.9)	165 (44.3)
รวม	1,786	758 (100.0)	372 (100.0)

จากตารางที่ 4.28 ตม่น้ำที่อยู่ภายในบ้านมีฝาทม่น้ำ (ร้อยละ 45.1) น้อยกว่าตม่น้ำที่อยู่ภายนอกบ้าน (ร้อยละ 54.9) และพบลูกน้ำในตม่น้ำภายในบ้าน (ร้อยละ 55.7) มากกว่าตม่น้ำภายนอกบ้าน (ร้อยละ 44.3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าดัชนีความซุกซุมของลูกน้ำยุงลาย : House Index (HI), Container Index (CI) และ Breteau Index (BI) จำแนกตามชุมชน

ชุมชน ที่	จำนวน หลังๆ	จำนวน บ้านที่ พบลูกน้ำ	ภาชนะที่สำรวจ	ภาชนะที่พบลูกน้ำ	INDEX		
			จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	HI	CI	BI
1	47	17	268 (8.6)	34 (8.2)	36.2	12.7	72.3
2	50	18	218 (7.0)	32 (7.7)	36.0	14.7	64.0
3	98	29	436 (14.1)	56 (13.5)	66.0	12.8	57.1
4	78	13	420 (13.5)	21 (5.1)	16.7	5.0	26.9
5	112	47	437 (14.1)	87 (20.9)	42.0	19.9	77.7
6	65	26	390 (12.7)	52 (12.5)	40.0	13.3	80.0
7	179	61	935 (30.1)	133 (32.1)	34.1	14.2	74.3
					ค่าเฉลี่ย		
รวม	629	211	3,104(100.0)	415(100.0)	30.2	13.2	64.6

จากตารางที่ 4.29 พบว่าค่า Container Index (CI) สูงสุดในชุมชนที่ 5 (19.9) รองลงมาได้แก่ ชุมชนที่ 2 (14.7) ชุมชนที่ 7 (14.2) ชุมชนที่ 6 (13.3) ชุมชนที่ 3 (12.8) และชุมชนที่ 1 (12.7) ชุมชนที่มีค่า CI ต่ำสุด คือ ชุมชนที่ 4 (5.0)

ส่วนค่า Breteau Index (BI) นั้นพบว่า สูงสุดในชุมชนที่ 6 (80.0) รองลงมาได้แก่ ชุมชนที่ 5, 7, 1, 2, 3 ซึ่งมีค่า BI เป็น 77.7, 74.3, 72.3, 64.0, 57.1 ตามลำดับ ในชุมชนที่มีค่า BI ต่ำสุด (26.9) ได้แก่ ชุมชนที่ 4 เช่นเดียวกับค่า CI

เกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยใช้ค่า BI เป็นเกณฑ์พิจารณา ซึ่งประยุกต์มาจากเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก ดังนี้

เกณฑ์การปฏิบัติงาน	BI
ดีมาก	$\ll 4$
ดี	5-9
พอใช้	10-34
ต้องแก้ไข	> 34

ดังนั้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ฝ่ายสัตว์นำโรค กทม. ในทั้ง 7 ชุมชน มีเพียงเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในชุมชนที่ 4 เท่านั้นที่อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กทม. ในชุมชนอื่นๆ ยังอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไขทั้งสิ้น

ตารางที่ 4.30 แสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัว จำแนกตามระดับของ ค่าดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (BI)

ระดับของค่าดัชนีความชุกชุม ของลูกน้ำยุงลาย (BI)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ต้องแก้ไข (BI > 34)	631	88.6
พอใช้ (BI $\ll 34$)	81	11.4
รวม	712	100.0

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 88.6 มีระดับของค่าดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (BI) อยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข

หมวดที่ 8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา

8.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้กับการปฏิบัติของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 4.31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้กับการปฏิบัติของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

เกณฑ์ความรู้เกี่ยวกับ โรคไข้เลือดออกของประชาชน	ระดับการปฏิบัติของประชาชน		รวม
	ไม่ดี (0-3 คะแนน)	ดี (4-5 คะแนน)	
ไม่ดี (คะแนนร้อยละ 0-49)	175 (90.2)	19 (9.8)	194 (100.0)
พอใช้ (คะแนนร้อยละ 50-59)	110 (68.3)	51 (31.7)	161 (100.0)
ค่อนข้างดี(คะแนนร้อยละ 60-79)	109 (60.2)	72 (39.8)	181 (100.0)
ดีมาก (คะแนนร้อยละ 80-100)	90 (51.1)	86 (48.8)	176 (100.0)
รวม	484 (68.0)	228 (32.0)	712 (100.0)

χ^2 71.98   df 3   P-value 0.000 *

* Statistical Significance at $\alpha = .05$

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ความรู้ กักับการปฏิบัติของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

8.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับทัศนคติของประชาชน เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 4.32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

เกณฑ์ความรู้เกี่ยวกับ โรคไข้เลือดออกของประชาชน		ระดับทัศนคติของประชาชนต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก			รวม
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
		คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00	
ไม่ดี	(คะแนน 0-49%)	57 (45.6)	70 (44.6)	67 (15.6)	194 (27.3)
พอใช้	(คะแนน 50-59%)	34 (27.2)	45 (28.7)	82 (19.1)	161 (22.6)
ค่อนข้างดี	(คะแนน 60-79%)	26 (20.8)	28 (17.8)	127 (29.5)	181 (25.4)
ดีมาก	(คะแนน 80-100%)	8 (6.4)	14 (8.9)	154 (35.8)	176 (24.7)
รวม		125(100.0)	157(100.0)	430(100.0)	712(100.0)

χ^2 25.692 df 3 P-value 0.000 *

* Statistical Significance at $\alpha = .05$

จากตารางที่ 4.32 พบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของประชาชนกับทัศนคติของประชาชนต่อการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

ตารางที่ 4.33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพแวดล้อมของชุมชน กับระดับของดัชนี ความซุกซมของลูกน้ำยุงลาย (BI)

ระดับของสภาพแวดล้อม	ระดับของความซุกซมของลูกน้ำยุงลาย		
	พอใช้(BI<34)	ต้องแก้ไข(BI>34)	รวม
ดี (3-5 คะแนน)	43 (53.1)	197 (31.2)	240 (33.7)
ไม่ดี (0-2 คะแนน)	38 (46.9)	434 (68.8)	472 (66.3)
รวม	81 (100.0)	631 (100.0)	712 (100.0)

X^2 15.36   df 1   P-value 0.000 *

* Statistical significance at $\alpha = .05$

จากตารางที่ 4.33 พบว่า สภาพแวดล้อมของครอบครัวกับ ระดับของดัชนีความซุกซมของลูกน้ำยุงลาย (BI) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.34 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติของประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย กับ ระดับของดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (BI)

ระดับการปฏิบัติของประชาชน ในการป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออก	ระดับของดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย		รวม
	พอใช้ (BI<34)	ต้องแก้ไข (BI>34)	
ดี (4-5 คะแนน)	37 (45.7)	196 (31.1)	233 (32.7)
ไม่ดี (0-3 คะแนน)	44 (54.3)	435 (68.9)	479 (67.3)
รวม	81 (11.4)	631 (88.6)	712(100.0)

X^2 6.9711 df 1 P-value 0.008 *

* Statistical significance at $\alpha = .05$

จากตารางที่ 4.34 พบว่า การปฏิบัติของประชาชน ในการป้องกัน และควบคุมโรค ไข้เลือดออกกับระดับของดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (BI) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($P < .05$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย